

Кримінально-процесуальне право

УДК 343.122 (477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14173893>

**Право на професійну правничу допомогу під час досудового
розслідування як гарантія захисту прав і свобод особи**

Ясько Ігор Віталійович

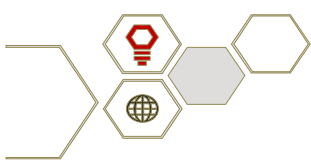
докторант, кафедра права, Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський Університет», м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0003-8831-2702>

Прийнято: 06.10.2024|Опубліковано: 20.10.2024

Анотація. Проблемі ефективного забезпечення права людини і громадянина на професійну правничу допомогу під час досудового розслідування у демократично розвинутих країнах світу приділено достатньо уваги. Що стосується України, яка здійснює поетапні євроінтеграційні кроки у вільний демократичний та правовий простір, праву особи на професійну правничу допомогу в кримінально-процесуальному праві, яке закріплено правовими нормами Конституції України (ст. 59), паралельно відведено значну роль у забезпеченні регламенту із реалізації, захисту та охорони прав та свобод людини і громадянина. Зазначене вище право є переважним та невід’ємним правом людини, носить загальний характер.

Метою дослідження є вивчення актуальних питань з подальшим формуванням напрямків їх удосконалення щодо реалізації інституту професійної правничої допомоги під час досудового розслідування, що викликано недосконалістю, а в окремих випадках і відсутністю синхронізації між Конституцією України та окремими законодавчими актами.

Матеріалами дослідження є:

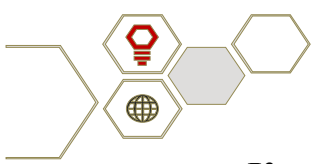
– оновлене законодавство: Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», Закон України «Про судоустрій та статус суддів», Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України», Кримінальний процесуальний кодекс України та інші законодавчі акти;

– праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у були розглянуті в контексті забезпечення професійної правничої допомоги під час досудового розслідування

Використання **методів** обумовлюється, перш за все, системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдиній юридичній площині. З метою досягнення сформованої мети статті виокремлено діалектичний підхід наукового пізнання та застосовано комплексну методологію інноваційних загальнонаукових сучасних напрямків, що знайшли своє застосування саме в юридичній науці. Так, формально-логічний метод був використаний з метою визначення дефініцій: «професійна правнича допомога», «правнича (правова, юридична) допомога», сутності досудового розслідування; метод юридичного аналізу – досліджуючи основоположні принципи реалізації інституту професійної правничої допомоги під час досудового розслідування; за допомогою порівняльно-правового методу було досліджено норми європейського законодавства.

Результати. За результатами проведеного дослідження сформульовано основні напрями, що потребують удосконалення в частині надання професійної правничої допомоги при вирішенні справ кримінально-процесуального значення.

Висновки. Між іншим, беручі до уваги той факт, що у положеннях Конституції України відображена дефініція «професійна правнича допомога», на нашу думку доречнішим виглядає зафіксоване в інших законодавчих актах поняття «правнича (правова, юридична) допомога», що, як ми бачимо, спрямоване на охоплення всіх механізмів та напрямків надання юридичної допомоги.

Ключові слова: кримінально-процесуальні правовідносини, конституційне право, Кримінальний процесуальний кодекс, правова допомога, професійна правнича допомога, захист прав і свобод.

The right to professional legal assistance during pre-trial investigation as a guarantee of protection of human rights and freedoms

Yasko Ihor

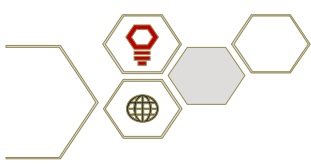
Doctoral student, Department of Law, Private Higher Educational Institution "European University", Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0003-8831-2702>

Abstract. The issue of effectively ensuring the right of individuals and citizens to professional legal assistance during pre-trial investigations has received considerable attention in democratically developed countries worldwide. In regard to Ukraine, which is taking step-by-step actions toward European integration into a free democratic and legal space, the right to professional legal assistance in criminal procedural law, enshrined in the legal provisions of the Constitution of Ukraine (Article 59), plays a significant role in ensuring the implementation, protection, and safeguarding of human rights and freedoms. This right is fundamental, inalienable, and universal in nature.

Purpose the research aims to investigate current problems and suggest ways to improve the provision of professional legal aid during pre-trial investigations. This is necessary because there are inconsistencies and gaps between the Ukrainian Constitution and other laws.

The research materials include:

– updated legislation: The Law of Ukraine "On Amendments to the Constitution of Ukraine (Regarding Justice)", the Law of Ukraine "On the Judiciary and the Status of Judges", the Law of Ukraine "On Amendments to the Criminal Procedural Code of Ukraine", the Criminal Procedural Code of Ukraine, and other legislative acts;

– works of domestic and foreign authors: studies conducted by domestic and foreign scholars were examined in the context of ensuring professional legal aid during pre-trial investigations."

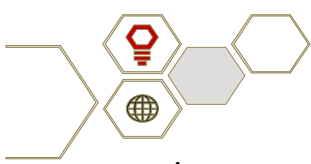
The choice of methods is primarily determined by a systematic approach, which allows for the study of problems within a unified legal framework. To achieve the stated goal of the article, a dialectical approach to scientific cognition has been singled out and a complex methodology of innovative, general scientific, modern directions has been applied, which has found its application specifically in legal science. Thus, the formal-logical method was used to define the terms: "professional legal aid", "legal aid", the essence of pre-trial investigation; the method of legal analysis was used to study the fundamental principles of implementing the institute of professional legal aid during pre-trial investigation; through the comparative-legal method, the norms of European legislation were studied.

Results. This study has concluded that there are several key areas in which the provision of professional legal aid during criminal proceedings could be enhanced.

Conclusions. Although the Constitution of Ukraine specifies "professional legal aid," the more general term "legal aid" employed in other legislation is arguably more inclusive. This broader definition allows for a more comprehensive understanding of the various methods and channels through which legal assistance is provided.

Keywords: criminal procedural legal relations, constitutional law, Criminal Procedural Code, legal aid, professional legal aid, protection of rights and freedoms.

Постановка проблеми. Гарантії прав і свобод людини і громадянина – один з невід’ємних елементів правового статусу, а також вагомий показник з подальшого визначення сучасної демократичної правової держави. Згідно ст. 55 та 59 Конституції України кожному громадянину гарантована комплексна професійно-правнича допомога у випадках потрапляння ним у несприятливі кримінально-процесуальні правовідносини. Беручі до уваги

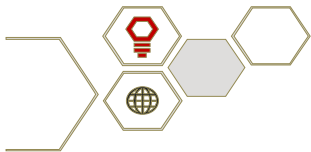

підвищену значимість вищенаведених питань, маємо актуальну потребу в подальшому дослідженні вказаної сфери кримінально-процесуального права. Слід підкреслити той факт, що, обравши євроінтеграційний шлях інноваційного розвитку, що, в першу чергу, зосереджений на створенні умов для життя громадян відповідно до європейських стандартів, Україна спрямувала власний вектор на впровадження реформ, в тому числі в галузі процесуального права. Констатуємо: інноваційний етап функціонування українського суспільства виокремився формуванням ефективного налагодження з поетапним вдосконаленням адміністративно-правового механізму професійної правничої допомоги як структурованого показника із подальшим забезпеченням впровадження на практиці прав та свобод людини та громадянина як одного із особливих факторів прогресивного розвитку громадянського суспільства. Однак, беручи до уваги той факт, що на доктринальному рівні реалізація інституту професійної правничої допомоги під час досудового розслідування потребує подальшого детального розгляду та носить деякий суперечливий характер й розбіжності, мають місце проблеми, що виникають на нормативно-правовому рівні регулювання і які вимагають паралельного прийняття стратегічних рішень.

Прийнятий у 2012 році оновлений КПК України з відповідними новелами, в тому числі в частині надання професійної правничої допомоги під час досудового розслідування, вніс перелік діючих на практиці концептуальних змін у відповідних напрямках. Паралельно факт підписання державою переліку міжнародно-правових документів спрямовує до неухильного поетапного удосконалення надання професійної правничої допомоги захисником.

Водночас за період дії чинного КПК України до нього, станом на кінець 2019 року, було внесено більш 580 змін, доповнень та поправок, положення яких ще не знайшли свого відображення у дослідженнях учених [1].

Вважаємо, що розвиток законодавчої бази, зокрема конституційного права, кримінально-процесуального права, що безпосередньо чинить вплив на

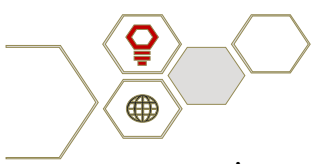
комплексну професійну правничу допомогу та динамічні зміни у досліджуваній галузі станом на сьогодні, формують право стверджувати про створення сукупності значних трансформаційних інститутів професійної правничої допомоги. Проте вищезазначена проблематика лишається недостатньо висвітленою у публікаціях науковців-правників. Відповідно до цього з великою вірогідністю можна стверджувати, що дослідження проблематики реалізації інституту професійної правничої допомоги під час досудового розслідування в Україні з подальшим визначенням її сутнісних характеристик є не тільки актуальним для юридичної науки, а й необхідним в якості основоположної бази для поетапного вдосконалення елементів забезпечення та захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику реалізації інституту професійної правничої допомоги під час досудового розслідування розкривали у своїх роботах наступні вчені-правники: С.Є. Абламський [2], О.А. Банчук [3], А.Ю. Брода [4], І.Ю. Головацький [5], О.А. Кравченко [6].

Дослідженню актуальних питань надання свідку професійної досудової допомоги у кримінально-процесуальному провадженні присвятили свої праці: Р.О. Ємельянов [7], В.В. Зуєв [8], Л.Б. Ісмаїлова [9], С.С. Калинюк [10], О. В. Капліна [11], Т. В. Корчева [12].

Зокрема, варто зупинитися на праці А.В. Мельниченка «Забезпечення прав особи на досудовому розслідуванні» (2018 р.) [13], в якій досліджуються нормативно-правові категорії захисту законних прав та інтересів громадянина під час кримінально-процесуального провадження. докторській дисертації А.В. Сачка «Забезпечення верховенства права при застосуванні особливих порядків та режимів кримінального провадження» (2019 р.) [14] питання особливостей реалізації інституту професійної правничої допомоги під час досудового розслідування досліджувались фрагментарно.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених реформі в

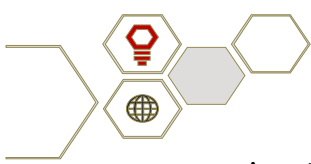

кримінальному процесуальному праві в Україні, існують важливі аспекти, які залишаються ще не досить вивченими або викликають дискусії серед науковців і практиків. Відповідно до проведеного огляду літератури, можна виокремити кілька не розглянутих частин загальної проблеми.

1. Враховуючи позиції системного підходу, відсутній комплексний юридичний аналіз дефініцій: «професійна правнича допомога», «правнича (правова, юридична) допомога». Сучасні роботи часто зосереджені на дослідженні проблематики професійної правничої допомоги в Україні та визначенні її сутнісних характеристик, однак розкриттю загальних основ та розмежуванню дефініцій «професійна правнича допомога», «правнича (правова, юридична) допомога», беручі до уваги вітчизняне та зарубіжне законодавство, в науковому аспекті приділено достатньо обмежену кількість досліджень.

2. Станом на сьогодні в державі своєї актуальності не втрачають питання відповідності норм діючого законодавства України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та положень Конституції України, які стосуються професійної юридичної допомоги [15]. Тобто вбачається колізія в законодавстві: Конституція України закріплює переважне право кожного на професійну «правничу допомогу», але якщо порівнювати та в подальшому керуватися адвокатами на практиці нормами ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», то спостерігаємо надання адвокатом саме «правової допомоги», а не «правничої», як зазначено в конституційних нормах вище. Отже, приходимо до висновку, що конституційно-правові норми закріплюють на законодавчому рівні «професійну правничу допомогу», в той час як ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», не передбачає відповідної дефініції [16].

3. Наявність Конституції України, ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», оновленого Кримінально-процесуального кодексу України (КПК) для реалізація інституту професійної правничої допомоги під час досудового розслідування не достатньо, так як потрібний адміністративно-правовий

механізм його реалізації, щоб людина мала реальну змогу застосувати правову допомогу на практиці саме в тому випадку, коли вона їй найбільше потребує.

Таким чином, потенційний внесок запропонованого дослідження полягає в тому, щоб детальніше дослідити вищевикладені аспекти, акцентуючи увагу на розробленні рекомендацій для покращення ефективності адміністративно-правового механізму реалізації інституту професійної правничої допомоги під час досудового розслідування.

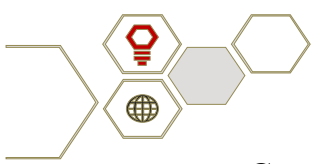
Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є вивчення актуальних питань з подальшим формуванням напрямків їх удосконалення щодо реалізації інституту професійної правничої допомоги під час досудового розслідування, що викликано недосконалістю, а в окремих випадках і відсутністю синхронізації між Конституцією України та окремими законодавчими актами.

Завдання дослідження:

- беручи за основу положення чинного вітчизняного законодавства України, здійснити юридичний аналіз наступних дефініцій: «професійна правнича допомога», «правнича (правова, юридична) допомога», дослідити їх взаємозв'язок, визначити спільні та індивідуальні сутнісні характеристики, паралельно виокремлюючи сукупність спільних та відмінних рис задля усунення суперечностей під час використання у законотворчій діяльності;

- виокремлення основоположних засад, на основі яких відбувається забезпечення та реалізація професійної правничої допомоги як у межах кримінального процесу, так і в цілому в межах відповідних суспільних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з головних обов'язків держави по відношенню до громадянина є гарантування та забезпечення його прав, свобод і законних інтересів. Відповідно до ст. 6 Конституції України право на професійну правничу допомогу щодо захисту прав і законних інтересів людини і громадянина здійснюється через систему законодавчих, виконавчих та судових органів державної влади [15].

Слушну думку доводить В.М. Тертишник, який під гарантіями прав, свобод і обов'язків людини та громадянина розуміють систему соціально-економічних, моральних, політичних, юридичних умов, засобів і способів, що забезпечують їх фактичну реалізацію, охорону і надійний захист [17, с. 275].

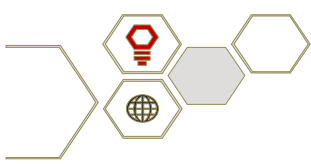
Ми погоджуємося із думкою В.М. Тертишника, який зазначив, що, незважаючи на важливість соціально-економічних, ідеологічних, політичних гарантій, основними є саме юридичні (правові). Так як це продиктовано перш за все тим, що комплекс існуючих соціально-економічних, політичних й ідеологічних умов на практиці ще не забезпечують реалізацію прав і свобод людини і громадянина. Так як гарантійні зобов'язання вони отримують через закріплення в юридичній (правовій) формі й завдяки адміністративним зусиллям держави й суспільства відповідно [17, с. 278].

Згідно із положенням ст. 59 Конституції України, кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав [15].

Відповідно до норм чинного законодавства правнича допомога гарантується перш за все державою та заключається у можливості кожної особи отримати індивідуальну допомогу в обсягах та формах, виокремлених нею, не зважаючи на індивідуальний характер правовідносин особи з іншими суб'єктами права.

Необхідно звернути увагу на той факт, що за своїм напрямком правнича допомога є багатовекторною та потенційно може включати перелік консультацій, пояснень, складення позовних заяв, клопотань, довідок, скарг позивача (відповідача), здійснення представництва в судах та інших державних органах. Враховуючи всю сукупність напрямків, вибір методів та суб'єктів з надання відповідної допомоги прямо пропорційно залежить від індивідуальної волі тієї особи, яка бажає її отримати.

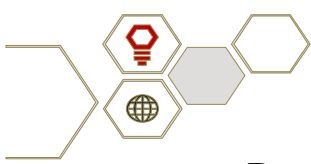
Однак, варто зазначити, що здійснивши класифікацію значного переліку наукових доробок не тільки вітчизняних, а й зарубіжних вчених-правників, ми

можемо стверджувати наступне: дослідження нормативно-правового аспекту дефінітивного поняття «правнича допомога» є багатовекторним. Наукова «площина» переповнена об'єктивними роз'ясненнями щодо сепарування таких правових категорій, як: 1) правнича допомога і юридична допомога; 2) правнича допомога і правовий захист; 3) правнича допомога та правова допомога.

Розкрити юридичну сутність дефініції «професійна правнича допомога» з подальшим розмежування та з'ясування сутності юридичної термінології є одним із завдань нашого дослідження. Станом на сьогодні вбачаємо досить об'ємну кількість робіт із визначень та підходів до розуміння сутності наступних правових явищ: «правова допомога», «правнича допомога» та «юридична допомога». Однак їх узагальнення та структурування з урахуванням інноваційних наукових напрямків досліджень та реформованих нормативно-правових документів на сьогодні ще не стали предметом окремого дослідження.

Наукова література на теперішній час пропонує безліч визначень та підходів до класифікації семантичного навантаження понять «правова допомога», «правнича допомога» та «юридична допомога». Однак зауважимо, що за відповідних умов, до сих пір не вироблено єдиного підходу до розуміння вказаних дефініцій, що надалі значно ускладнює їх індивідуальну приналежність. І в даному випадку варто наголосити на відсутності паралельного концептуального бачення відносно їх юридичної природи, форми, напрямів та змісту на євроінтеграційному шляху державотворення стає перешкодою під час запровадження інноваційних реформ та сучасних трансформацій. Більш того, нами керує ідея максимальної диференціації дефінітивних визначень, одночасно роблячи підтримку позиції формальності точки зору юридичного поняття: «правова допомога», «правнича допомога» та «юридична допомога», що, до речі, не є за своєю суттю тотожними категоріями, адже кожна із них наділена індивідуальними принципами, що в кращому випадку не дозволяють їх ототожнювати.

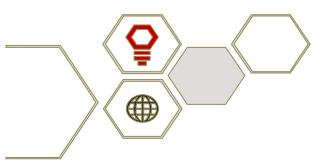

Виокремлення вищевказаного переліку особливостей все ж-таки неможливий без подальшого детального розгляду та аналізу основоположних засад, трактувань, інтерпретацій та тлумачень відповідних дефініцій: «правова допомога», «правнича допомога» та «юридична допомога».

Однак ми погоджуємося із позицією І.В. Мудрак, який вказує, що порівняння існуючих дефініцій, їх оцінка з позицій правознавства дозволить комплексно пізнати об'єкт дослідження, з'ясувати галузеві особливості та встановити можливості юридизації та зворотного теоретичного збагачення [18, с. 3].

Станом на сьогодні законодавець все ж-таки почав розмежовувати дефінітивні поняття: «професійна правнича допомога», «правнича (правова, юридична) допомога» в залежності від суб'єкта надання допомоги. Однак, беручи до уваги факт розташування у положеннях Конституції України задекларований термін «професійна правнича допомога», доречнішим на нашу думку стає фіксування і в інших нормативно-правових актах дефініції «правнича допомога», яке, як вбачається, охоплює всю систему та види юридичної допомоги. Отже, здійснений аналіз відповідної сукупності наукових доробок та джерельної бази дозволяє нам зробити спробу у власному наведенні особистого бачення специфічної дефініції «професійна правнича допомога» в кримінально-процесуальному судочинстві, під яким пропонуємо розуміти професійну, адресну, особистісноорієнтовану допомогу, яка може надаватися адвокатом запитуваній стороні в кримінальному процесі під час досудового слідства з метою захисту гарантованих Конституцією України особистих прав і свобод.

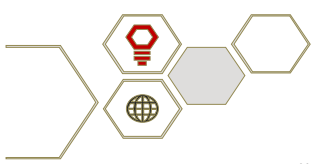
Відзначимо, що системно-правовий аналіз положень ст. 59 Конституції України та Закону України «Про адвокатуру» дає підстави для висновку, що положення ст. 1312 Конституції України «для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура» є однією із конституційних гарантій, а держава у такий спосіб бере на себе обов'язок забезпечувати можливість надання кваліфікованої правничої допомоги особам у правовідносинах з

державними органами. Разом із тим, відповідно до ст. 1312 Конституції України, незалежність адвокатури гарантується. При цьому, виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення, що узгоджується із положеннями ст. 59 Конституції України стосовно «права кожного» на професійну правничу допомогу [15].

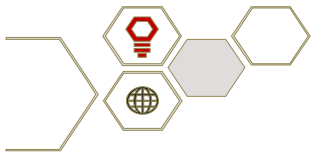
Враховуючи те, що забезпечення та реалізація професійної правничої допомоги здійснюється чітко визначеними законодавством суб'єктами, в якості окремих з міжгалузевих засад може бути названо відповідні засади їх діяльності. В першу чергу, мову слід вести про такого суб'єкта як захисник-адвокат. Правові засади організації та діяльності адвокатури й здійснення адвокатської діяльності в Україні закріплено в положеннях Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року. У ст. 4 вказаного акту наведено принципи та засади здійснення адвокатської діяльності [16].

Отже, подальше забезпечення із ефективною реалізацією на практиці професійної правничої допомоги як у межах кримінального процесу (досудове слідство), так і в цілому у сфері виокремлених специфічних суспільних відносин ґрунтується на переліку засад, які зручно класифікувати через відповідну сферу їх розповсюдження. Отже, по-перше, варто звернути увагу на сукупність формуючих загальноправових засад із забезпечення та подальшої ефективної реалізації професійної правничої (правової, юридичної) допомоги, серед яких нами виокремлені: верховенство права, законність і рівність. Відповідний перелік засад надалі отримують своє розповсюдження на практиці й відповідно обумовлюють чітковизначену легітимну діяльність, в тому числі правоохоронну. До другої групи засад із забезпечення з подальшою ефективною реалізацією на практиці відповідної допомоги формують міжгалузеві засади, що відносять власне відображення в ході здійснення експериментальної діяльності в рамках відповідних судових процесів (кримінально-процесуального в нашому випадку), а також під час

досудової діяльності. До таких засад варто віднести першочерговість у доступності, забезпечення стабільної якості, гарантоване належним чином державне фінансування, незалежність, конфіденційність (в тому числі адвокатська таємниця), уникнення конфлікту інтересів (потенційного та реального). Окрема група із сукупності прогресивних засад забезпечення та подальшої реалізації професійної правничої (правової, юридичної) допомоги представлена переліком основоположних галузевих засад, що відносяться до власний прояв під час здійснення кримінального провадження (досудового слідства): презумпція невинуватості, забезпечення права на захист, доступ до правосуддя.

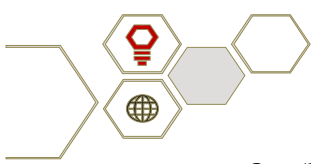
Висновки. У статті зроблено спробу розкрити сукупність наявних в новітній юридичній науці погляди вчених-правників на зміст дефініції «право на професійну правничу допомогу». На основі здійсненого аналізу суджень вітчизняних теоретиків та практиків у відповідній галузі щодо вказаного феномену, його змісту, особливостей запровадження на практиці, нарешті обґрунтовано авторську дефініцію відповідної категорії наукознавства. Індивідуальне право кожної особи на професійну правничу (правову, юридичну) допомогу розглянуто в суб'єктивному сенсі. Встановлено факт дискусійності питання визначення досліджуваної дефініції в межах юридичної науки. Розкрито деякі погляди дослідників на зміст існуючого в сучасному правовому полі дефініції права на професійну правничу (правову, юридичну) допомогу. Розглянуто плюралізм підходів до розуміння поняття права кожного на професійну правничу допомогу та з'ясовано його зміст. Встановлено, що основний недолік більшості визначень – це тавтологія (розуміння права на професійну правничу (правову, юридичну) допомогу науковці кваліфікують через законодавчу базу. Підкреслено, що правники безпідставно зменшують реальне коло суб'єктів, які компетентні у наданні можливостей з подальшої реалізації відповідного права, звужуючи коло тільки до категорії юристів. Підкреслено, що надто часто правники у своїх роботах ігнорують той факт, що суб'єкт може реалізувати відповідне право як на

платній, так і на безоплатній основі. Зроблено спробу у власному наведенні особистого бачення специфічної дефініції «професійна правнича допомога» в кримінально-процесуальному судочинстві, під яким запропоновано розуміти професійну, адресну, особистісноорієнтовану допомогу, яка може надаватися адвокатом запитуваній стороні в кримінальному процесі під час досудового слідства з метою захисту гарантованих Конституцією України особистих прав і свобод.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651–VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9–10. Стор. 474. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата зверн. 27.09.2024).
2. Абламський С. Актуальні питання регламентації права на захист через призму конституційних змін. Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 2 (48). С. 88–94.
3. Банчук О. А., Демкова М. С. Правова допомога : зарубіжний досвід та пропозиції для України. Київ : Факт, 2004. 504 с.
4. Брода А.Ю. Юридична природа поняття «правова допомога в адміністративному процесі». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2017 № 29. Том 1. С. 83–86.
5. Головацький І.Ю. Діяльність адвоката-захисника у кримінальному процесі : навчальний посібник. Київ : Атіка. 2003. 352 с.
6. Кравченко О.А. Захист прав і свобод людини та громадянина Конституційним Судом України: доктринальні, прикладні та компаративні аспекти : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.02 Київ. 2011. 22 с.
7. Ємельянов Р. О. Правове регулювання участі адвоката-представника потерпілого в кримінальному провадженні. Європейські перспективи. 2020. № 3. С. 122–130. DOI 10.32782/EP.2020.3.18.

8. Зуєв В. В. Кримінальні процесуальні гарантії прав особи при міжнародному співробітництві під час кримінального провадження: монографія. Харків : ТОВ «Оберіг», 2017. 204 с.

9. Ісмаїлова Л. Б. Процесуальні та етико-психологічні питання забезпечення рівності сторін в кримінальному судочинстві України : дис. канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2007. 215 с.

10. Калинюк С. С. Інститут адвокатури в механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.02. Ужгород, 2015. 14 с.

11. Капліна О. В. Проблеми зловживання правом у кримінальному процесі. Вісник Академії правових наук України. № 3 (62). 2010. С. 286–295.

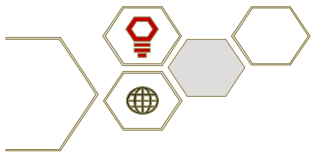
12. Корчева Т. В. Надання професійної правничої допомоги свідку у кримінальному провадженні як вид адвокатської діяльності. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 1. С. 316–320.

13. Мельниченко А. В. Забезпечення прав особи на досудовому розслідуванні : дис. канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 294 с.

14. Сачко О.В. Європейські стандарти верховенства права та доктринальні проблеми провадження на підставі угод у кримінальному судочинстві. Прикарпатський юридичний вісник. 2018. Вип. 3 (24). С. 151- 157 (міжнародна наукометрична база Index Copernicus International, Республіка Польща).

15. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата зверн. 25.09.2024).

16. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : закон України від 05.07.2012 № 5076–VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. Ст. 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата зверн. 25.09.2024).

17. Тертишник В. М. Гарантії прав і свобод людини та забезпечення встановлення істини у кримінальному процесі України : дис. доктора юрид. наук: 12.00.09. Дніпропетровськ. 2009. 473 с.

18. Мудрак І. В. Комунікативний процес у судових дебатах у кримінальному судочинстві України : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2011. 20 с.